

Forslag til forbedring av overføringssystemet for kommunene

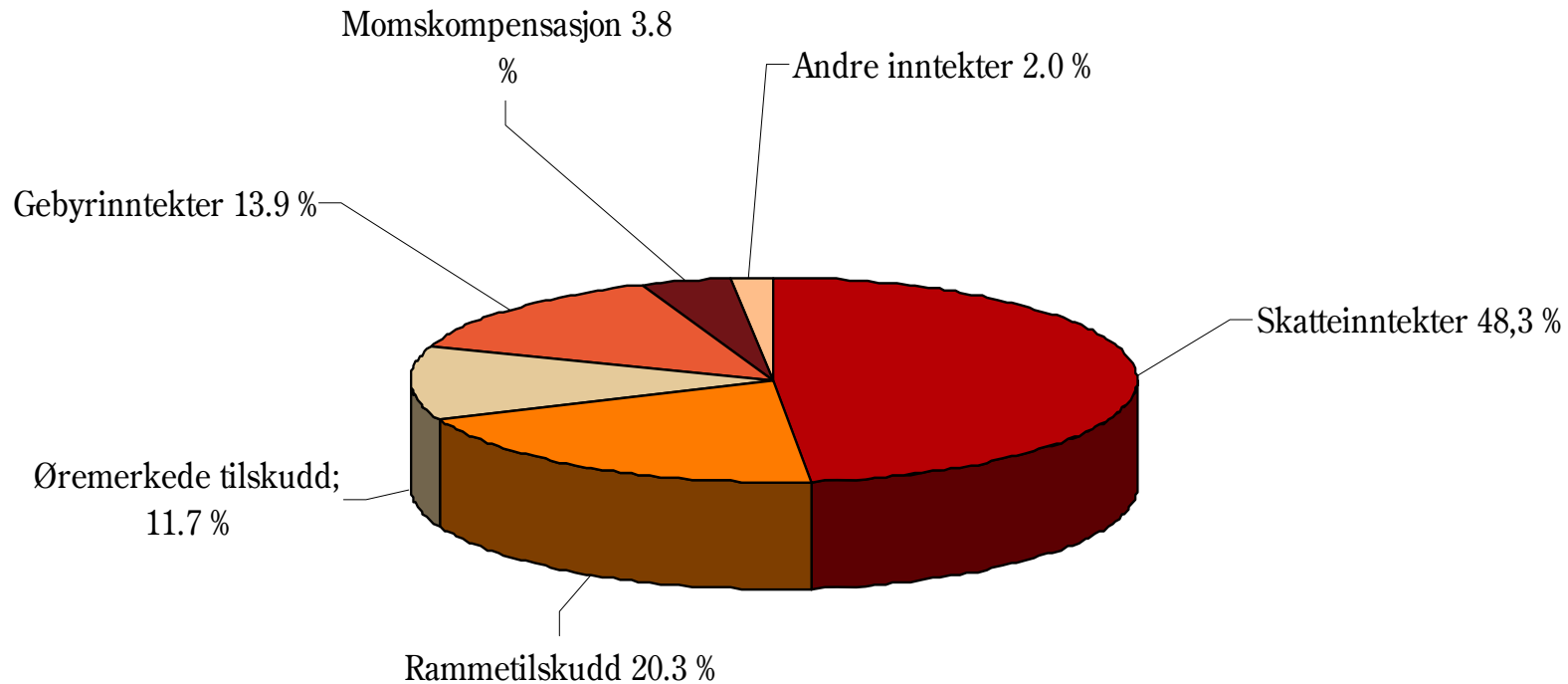

Utvalgets medlemmer

- Leder: Kristin Sørheim (Senterpartiet)
- Erlend Helle (Sosialistisk Venstreparti)
- Anita Orlund (Arbeiderpartiet)
- Ole Martin Norderhaug (Arbeiderpartiet)
- Berit Woie Berg (Venstre)
- Mette Tønder (Høyre)
- Per Erik Monsen (Fremskrittspartiet)
- Harald Solberg (Kristelig folkeparti)

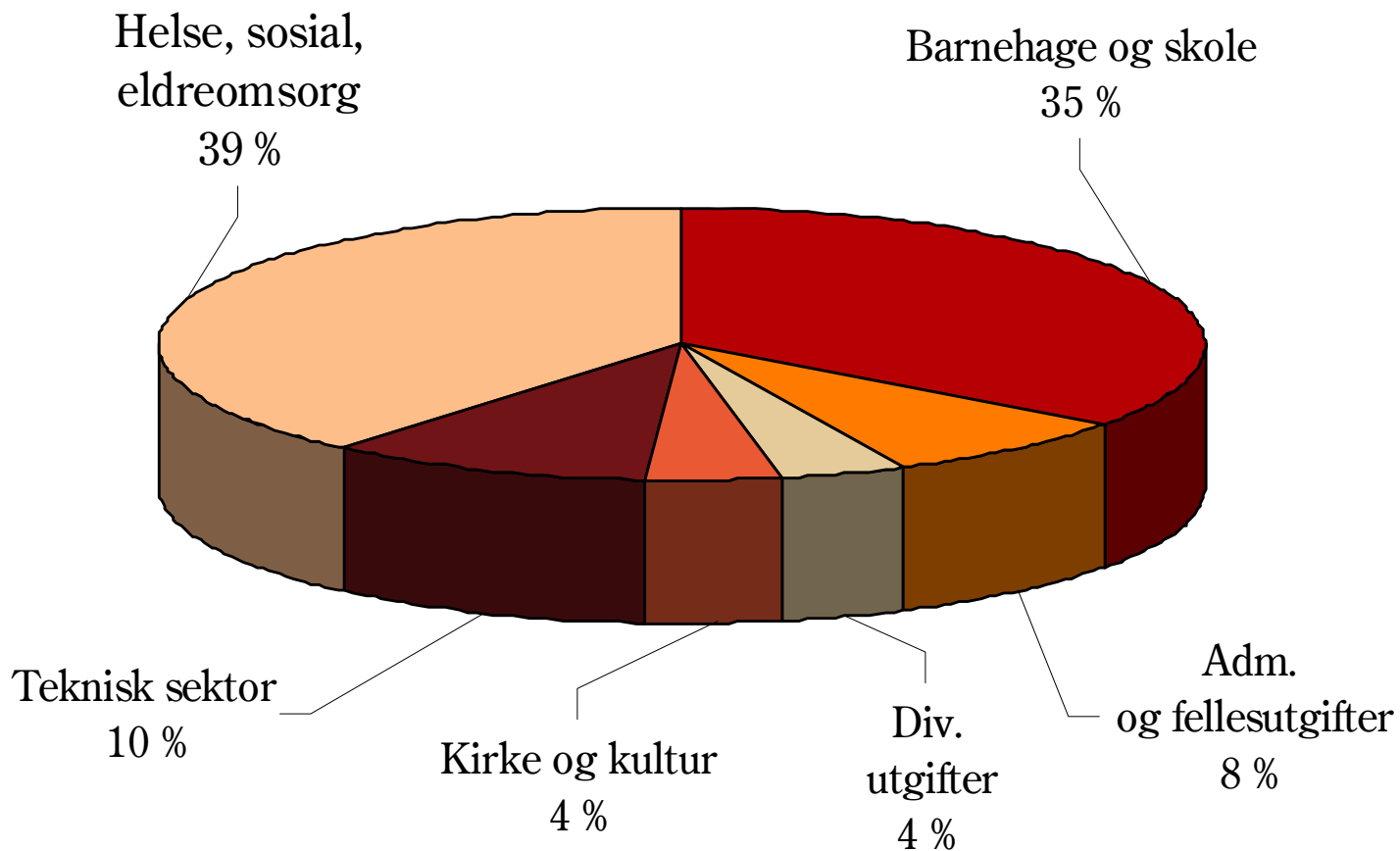
Kommunesektorens inntekter 2007

Andel av inntektene fra ulike kilder (anslag)

Sørheimutvalget

Fordeling av kommunenes utgifter

Kilder: Statistisk Sentralbyrå og Finansdepartementet.

Utvalgets mandat

- Skattens andel av kommunenes inntekter
- Utjevningen av skatteinntekter mellom kommuner
- Behovet for stabilitet i inntektene
- Selskapsskatten som kommunal skatt

-
- Nivået på og utformingen av de distriktspolitiske tilskuddene i inntektssystemet
 - Skjønnsrammen
 - Behov for overgangsordningen
 - utfordringer i vekst og fraflyttingskommuner

Fordeling mellom skatt og ramme og Inntektsutjevningen

Utvalgets konklusjon

- Flertallet ønsker økt symmetrisk utjevning fra 55 til 60 prosent
 - Høyre ønsker ikke økt utjevning
 - Senterpartiet og Venstre ønsker sterkere utjevning
- Utvalget ønsker å beholde skatteandelen rundt 50 prosent
- Utvalget ønsker ikke sikkerhetsnett for avvik fra anslag på skatt nasjonalt

Kommunal selskapsskatt

Argument for å avvikle kommunal selskapsskatt

- Jevnere fordeling mellom kommunene
- Større stabilitet i inntektene
- Vanskelig å dokumentere effekt på næringsutvikling
- Et godt arbeidsmarked er gode i seg selv
- En svakhet at kommunene ikke har innsynsrett i beregninger av selskapsskatten

Argument for å beholde selskapskatt

- Lokal forankring
- Deler av verdiskapingen blir igjen der verdiskapingen skjer
- Incentiveeffekter for næringsutvikling

Utvalgets konklusjon

- *Medlemmene fra Ap, Sp og SV* foreslår å avvikle kommunal selskapsskatt og øke kommunenes skatteinntekter fra alminnelig inntekt og formue tilsvarende
- *Medlemmene fra H, Frp, KrF og V* foreslår at ordningen med kommunal selskapsskatt videreføres
- *Medlemmene fra H og Frp* ønsker en skattefondsmodell
- *Medlemmene fra V og Krf* ønsker en skattesimuleringsmodell

Fordelingsvirkninger ved en eventuell avvikling

- Jevnere fordeling av skatteinntektene
- 33 kommuner vil tape på forslaget
- To regioner med forholdsvis mange tapskommuner
 - Oslo-området, bl.a Oslo, Bærum og Asker
 - Stavanger-regionen, bl.a Stavanger og Sola

Regionalpolitiske tilskudd i inntektssystemet

Utvalgets konklusjon

- Et flertall av utvalgets medlemmer mener at
 - distriktspolitiske tilskudd i inntektssystemet bør kobles opp mot distriktspolitikken for øvrig
 - det skal foretas en mer direkte vurdering av hvilke kommuner som har behov for en regionalpolitisk ekstrainsats

Utvalgets konklusjon

- Spesialbehandlingen av kommuner i Nord-Norge bør opprettholdes
- Små kommuner innenfor virkeområdet skal gis en ekstrainsats
- Små kommuner utenfor virkeområdet bør eventuelt tilgodeses med skjønnsmidler
- Regionalpolitisk skjønn avvikles, regionalpolitikken for øvrig styrkes

Begrunnelse for nytt distriktstilskudd

Et nytt distriktspolitisk tilskudd skal brukes til å sette kommuner som sliter med fraflytting og dårlige levevilkår i stand til å gi et bedre utbygd tjenestetilbud til innbyggerne enn "gjennomsnittskommunen", for om mulig å demme opp for ytterligere fraflytting.

Forslag til ny modell

- Kommuner innenfor distriktspolitisk virkeområde
- Sone IV, alle kommuner
- Sone III, indeks <35 (35– 46 trappetrinn)
- Skattegrense 120 prosent (snitt 3 år)
- Ulik vekting avhengig tilhørighet i fylke og sone (egen sats for tiltakssonen og fylkene i Nord-Norge)
- 50 prosent av tilskuddet per innbygger
- 50 prosent per kommune
- Tromsø og Bodø mottar tilskudd – motor i regionen

Fordelingsvirkninger

- Fra kommuner med <3 000 innb. til 3 000 – 10 000 innb.
- Fra kommuner i Nord-Norge til distriktskommuner i Sør-Norge
- Småkommuner i Sør-Norge utenfor virkeområdet mister tilskudd
- Gevinst for småkommuner i Sør-Norge >3 000 innbyggere, som i dag ikke mottar regionaltilskudd
- Flere kommuner får tilskudd

Overgangsordningen

Utvalgets forslag

- Inntektsgarantitilskudd (INGAR) erstatter overgangsordningen
- Garanti for maksimalt avvik fra landsvekst på 300 kr. i negativ retning.
- Uavhengig av om avviket skyldes systemendringer, befolkningsendringer, innlemminger av øremerkede tilskudd, endring i kriteriedata osv.
- Finansieres med et likt trekk per innbygger

Oppdatering av befolkningstall

Utvalgets konklusjon

- Innbyggertall og sammensetning fra 1. juli benyttes til innbyggertilskudd og utgiftsutjevning
- Ingen oppdatering av befolkningstall og sammensetning midt i budsjettåret
- Oppdateringen av innbyggertall i inntektsutjevningen opprettholdes. Innbyggertall per 1. januar i budsjettåret

Vekst- og fraflyttingskommuner

Fraflyttingskommuner

- Avvikling av oppdatering av befolkningstall midt i budsjettåret
- Inntektsgarantitilskudd (INGAR)
- Økt inntektsutjevning og avvikling av kommunal selskappsskatt
- Regionalpolitisk tilskudd til flere kommuner

Vekstkommuner

- Utvalget foreslår en ordning med vekstkompensasjon til kommuner med høy vekst. Det vil være viktig for å redusere *kortsiktige* utfordringer som mange vekstkommuner opplever som følge av store investeringsbehov og høyt lønnsnivå

Vekstkompensasjon

- Gjennomsnittlig årlig vekst i 3 år på mer enn det dobbelte av landsgjennomsnittet
- Skatt lavere enn 140 pst av landsgjennomsnittet i en periode på 3 år
- Fast sats: 50 000 kroner per nye innbygger ut over vekstgrensen
- Finansieres ved et trekk i skjønnsrammen

Hvem vil motta vekstkompensasjon?

- 30 kommuner ville ha mottatt kompensasjonen i 2006
(gjennomsnittlig årlig vekst i perioden 2002 til 2005)
- Eksempel:
 - Ullensaker 32 millioner kroner
 - Time 6,4 millioner kroner
 - Skedsmo 10 millioner kroner
 - Sandnes 11,5 millioner kroner
 - Stjørdal 2,6 millioner kroner

Skjønnstilskudd i inntektssystemet

Begrunnelse for reduksjon i den totale skjønnsrammen

Utvalget mener at en størst mulig andel av midlene som fordeles gjennom inntektssystemet bør fordeles etter faste kriterier, og at en reduksjon i skjønnsmidlene – og en styrking av de faste tilskuddene er et skritt i riktig retning for et mer rettferdig inntektssystem

Elementer ut av skjønnet

- Regionalpolitiske hensyn (130 mill kr overføres til distriktspolitisk tilskudd)
- Kompensasjonen til kommuner som taper på endringer i IS i perioden 2002 til 2006 (213 mill kr til innbyggertilskuddet)
- Om lag 118 millioner kr trekkes ut for å finansiere forslag til vekstkompensasjon

Utvalgets konklusjoner

Utvalgets konklusjoner

- Beholde skatteandelen rundt 50 prosent
- Beholde oppdatering av befolkningstall i inntektsutjevningen
- Beholde dagens system for skatteutjevning med øke den symmetriske utjevningen fra 55 til 60 prosent

- Fjerne oppdateringen av innbyggertilskudd og utgiftsutjevning midt i året, og heller benytte befolkningstall fra 1. juli året før budsjettåret
- Fjerne selskapsskatten som kommunal skatt (utvalget er delt)
- Erstatte dagens Nord-Norgetilskudd og regionaltilskudd med nytt distriktspolitisk tilskudd

- Avvikle distriktspolitikken i skjønnet
- Avvikle kompensasjon for endringer i inntektssystemet i skjønnet
- Opprette eget vekstkommunetilskudd
- Erstatte dagens overgangsordning med inntektsgaranti (INGAR)